

FITXA IDENTIFICATIVA

DADES DE L'ASSIGNATURA

Codi: 36627
Nom: Gèneres periodístics d'opinió
Cicle: Grau
Crèdits ECTS: 6
Curs acadèmic: 2025-26

TITULACIONS

Titulació	Centre	Curs	Període
1334 - Grau en Periodisme	Facultat de Filologia, Traducció i Comunicació	3	Primer quadrimestre

MATÈRIES

Titulació	Matèria	Caràcter
1334 - Grau en Periodisme	Informació periodística i la seua tecnologia	OBLIGATÒRIA

COORDINACIÓ

DOMINGUEZ ROMERO MARTIN

RESUM

En aquesta assignatura obligatòria es proporciona als alumnes una base teòrica sobre els diferents gèneres i arguments per a la persuasió periodística, així com una introducció pràctica a les diferents modalitats de l'escriptura d'opinió. Durant el seu curs, s'introduirà als alumnes en les principals formes d'opinió periodística (columna, crítica, ressenya, editorial, vinyeta, crònica, etc.) així com en les característiques formals de cada gènere. Al mateix temps, s'oferirà una visió històrica dels orígens del periodisme d'opinió i també s'aportarà als alumnes exemples significatius de cadascuna de les modalitats. L'alumnat haurà de conrear durant les pràctiques els distints gèneres periodístics d'opinió i mostrar les seues capacitats argumentatives i estilístiques.

A més, a través de les lectures de columnes d'opinió, pràctiques i explicacions diverses s'abordaran temes com la crisi climàtica, la protecció de la salut, els estereotips de gènere i altres aspectes íntimament relacionats amb diversos Objectius de Desenvolupament Sostenible (ODS).

Així mateix, aquesta assignatura s'adscriu al projecte d'innovació educativa 'PIEC GCID23_2570723 #ElMur. Memòria i multi-telling' i segueix les activitats aprovades al respecte pel Servei de Formació Permanent i Innovació Educativa (SFPIE), entre les quals destaquen: la divulgació entre l'alumnat de la memòria democràtica i la canalització de l'esforç present en els treballs de classe cap al coneixement d'aquests temes. Tot això, a més, dins del model conegut com a Aprenentatge Basat en Projectes (ABP),

amb la proposta (sempre voluntària) de participar en la temàtica de Memòria Històrica.

CONEIXEMENTS PREVIS

RELACIÓ AMB ALTRES ASSIGNATURES DE LA MATEIXA TITULACIÓ

No s'ha especificat restriccions de matrícula amb altres assignatures del pla d'estudis.

ALTRES TIPUS DE REQUISITS

Es proposen les següents recomanacions:

- Tenir competències periodístiques, tant des del punt de vista formal (redacció, coneixements estilístics), com bàsiques des del punt de vista de la història i del coneixement del periodisme.
- Haver cursat prèviament assignatures relacionades amb els gèneres periodístics informatius i interpretatius, amb la documentació comunicativa, així com amb els continguts històrics.

COMPETÈNCIES / RESULTATS D' APRENENTATGE

1334 - Grau en Periodisme

Capacitat i habilitat d'exposar raonadament idees, a partir dels fonaments de la retòrica i de l'argumentació, així com de les tècniques comunicatives aplicades a la persuasió.

Capacitat i habilitat per a comunicar en el llenguatge propi dels mitjans de comunicació tradicionals (premsa, fotografia, ràdio, televisió), de les seues modernes formes combinades (multimèdia) o dels nous suports digitals (internet), per mitjà de l'hipertextualitat.

Capacitat per a buscar, seleccionar, llegir, interpretar i analitzar textos i documents tant escrits com audiovisuals (capacitat analítica, sintètica i crítica).

Que els estudiants puguin transmetre informació, idees, problemes i solucions a un públic tant especialitzat com no especialitzat.

Que els estudiants sàpien aplicar els seus coneixements al seu treball o vocació d'una forma professional i posseïsquen les competències que solen demostrar-se per mitjà de l'elaboració i defensa d'arguments i la resolució de problemes dins de la seua àrea d'estudi.

Que els estudiants siguin capaços d'obtindre i seleccionar la informació i les fonts rellevants per a la solució de problemes i l'elaboració d'estratègies.

Que els estudiants tinguen la capacitat d'arreglar i interpretar dades rellevants (normalment dins de la seua àrea d'estudi) per emetre judicis que incloguen una reflexió sobre temes rellevants d'índole social,

científica o ètica.

DESCRIPCIÓ DE CONTINGUTS

1. Coneixement de l'entorn periodístic en el columnisme d'opinió

- 1.1. El mite de l'objectivitat
- 1.2. Decàleg deontològic
- 1.3. Generar opinió
- 1.4. Conclusions

2. Estudi de la història del periodisme d'opinió

- 2.1. "Mercuris" i "Gasetes"
- 2.2. El segle XVIII, el predomini de la raó
- 2.3. El segle XIX, l'apogeu de la premsa ideològica
- 2.4. El segle XX: cap un nou model de premsa

3. Estratègies argumentatives: persuasió, convenciment i manipulació

- 3.1. Què és l'estil?
- 3.2. Estil informatiu i estil d'opinió
- 3.3. Consells sobre el periodisme d'opinió: amenitat, vocabulari i ritme
- 3.4. Estratègies de persuasió i d'argument

4. Tipus de columnisme: polític, cultural, esportiu, etc.

- 4.1. L'editorial
 - 4.1.1. Definicions
 - 4.1.2. Models d'editorials
 - 4.1.3. Estil i estructura
 - 4.1.4. L'editorial signat
 - 4.1.5. Mediació política de l'editorial
- 4.2. La columna d'opinió
 - 4.2.1. Concepte de columna
 - 4.2.2. Tipus de columnes
 - 4.2.3. Columna de política
 - 4.2.4. Columna literària
 - 4.2.5. Columna d'humor
 - 4.2.6. Columna d'esports
 - 4.2.7. Columna de societat
 - 4.2.8. Columna de divulgació científica
 - 4.2.9. El dibuix d'humor i la caricatura

5. Introducció a la crítica literària, musical i cinematogràfica

- 5.1. Funcions de la crítica
- 5.2. Estructura de la crítica periodística
- 5.3. Crítica literària
- 5.4. Crítica cinematogràfica
- 5.5. Crítica de teatre

- 5.6. Crítica de música
- 5.7. Crítica d'art
- 5.8. Altres tipus de crítica (taurina, d'esport, gastronòmica, etc.)

Aquest pla de continguts es plasmarà en els següents resultats d'aprenentatge:

- Il·lustrar l'evolució dels gèneres en l'actualitat i la nova realitat que es dona als mitjans de comunicació amb la mescla de diferents gèneres
- Mostrar la capacitat i l'habilitat per a comunicar en el llenguatge propi de cada un dels mitjans de comunicació tradicional (ràdio, televisió)
- Organitzar el coneixement de l'entorn periodístic en el columnisme d'opinió
- Relatar el coneixement de la història del periodisme d'opinió

VOLUM DE TREBALL (HORES)

ACTIVITATS PRESENCIALS

Activitat	Hores
Teoria	20,00
Aula informàtica	40,00
Total hores	60,00

ACTIVITATS NO PRESENCIALS

Activitat	Hores
Assistència a altres activitats	0,00
Elaboració de treballs individuals o en grup	0,00
Estudi i treball autònom	90,00
Preparació de classes	0,00
Preparació d'activitats d'avaluació	0,00
Resolució de casos pràctics	0,00
Total hores	90,00

METODOLOGIA DOCENT

MD1 - Classes teòriques (magistral o expositives amb presentació de l'alumnat)

MD2 - Classes pràctiques

MD3 - Classes de debat

AVALUACIÓ

Primera convocatòria

L'avaluació continua constarà de 3 parts diferenciades:

- Treball acadèmic sobre alguna figura del columnisme (30 % sobre la nota final)
- Pràctiques de classe (30 % sobre la nota final)
- Examen teòric dels continguts exposats a classe (40 % de la nota final)

Criteris d'avaluació

Treball acadèmic: es valorarà la capacitat d'abordar l'anàlisi dels diferents recursos estilístics i retòrics de l'autor/a estudiat, seguint un esquema d'article acadèmic, així com la capacitat de l'alumne d'aplicar els coneixements vistos a classe:

- Teoria: es valorarà l'aprenentatge dels continguts explicats a classe.
- Pràctiques: es valorarà l'aptitud de l'alumne per a desenvolupar amb èxit les diferents modalitats dels gèneres d'opinió. Per a ser avaluable, l'estudiantat ha d'assistir com a mínim al 90% de les sessions pràctiques i completar les activitats corresponents a l'aula.

La superació de l'assignatura requereix aprovar amb 5 punts sobre 10 cadascuna de les tres parts de l'avaluació.

Segona convocatòria

L'alumnat que curse l'avaluació continua i que en alguna o diverses parts no arribe a la nota requerida podrà recuperar-la en segona convocatòria.

L'alumnat que no haja pogut seguir l'avaluació continua s'examinarà dels continguts teòrics i entregarà en la data que estipule la professora el treball individual de divulgació. En aquest cas l'avaluació serà la següent:

- Treball acadèmic (40 % sobre la nota final)
- Examen teòric dels continguts exposats a classe (60 % de la nota final)

Per superar l'assignatura s'haurà d'obtenir almenys 5 punts sobre 10 en cadascuna de les dues parts. El sistema general de qualificacions seguirà la normativa de la Universitat de València aprovada pel Consell de Govern del dia 30 de maig de 2017. ACGUV 108/2017.

Honestedat acadèmica

L'honestedat intel·lectual és vital en les comunitats acadèmiques, i per a la justa avaluació del treball de l'estudiantat. Tots els treballs presentats en aquest curs han de ser d'autoria original. No s'admetran treballs en els quals es faça ús de col·laboració fraudulenta o la composició amb l'ajuda d'intel·ligència artificial (ChatGPT o altres).

En cas de comprovar-se plagi en un treball d'avaluació d'un estudiant, aquest es podrà puntuar amb la qualificació numèrica de zero i suposar la suspensió de la convocatòria, amb independència del procediment disciplinari que es puga incoar i, si escau, de la sanció que siga procedent d'acord amb la legislació vigent.

També es consideraran faltes greus, i per tant poden suposar la suspensió immediata de la convocatòria, copiar o facilitar la còpia de treballs entre alumnat del grau; accedir irregularment o apropiar-se anticipadament del contingut d'una prova o examen; facilitar o procurar l'apropiació, alteració o destrucció posterior del contingut o dels resultats d'una activitat avaluable i la suplantació de la persona en exàmens. Quan es detecten les faltes greus assenyalades en aquest punt, l'o la docent haurà de comunicar-lo a la coordinació del Grau.

La presentació de treballs i/o exàmens amb faltes d'ortografies o ortotipogràfiques i/o errors de sintaxis, coherència o redacció serà penalitzat i pot arribar a suposar la suspensió de la prova.

BIBLIOGRAFIA

Referències bàsiques

Abril Vargas, N. (1999). *Periodismo de opinión*. Ediciones Síntesis.

Casals, M. J. (2000). La columna periodística: De esos embusteros días del ego inmarchitable. *Estudios sobre el Mensaje Periodístico*, 6, 31-51.

Casals, M. J. (2003). Juan José Millás. La realidad como ficción, la ficción como realidad o cómo rebelarse contra los amos de lo real y del lenguaje. Análisis de Juan José Millás, columnista de *El País*. *Estudios sobre el Mensaje Periodístico*, 9, 63-124.

Domínguez, M. (2010). Examen del columnisme valencià. Els gèneres d'opinió en els mitjans escrits espanyols. *Arxius de Sociologia*, 23, 93-101.

Gomis, Ll. (1989). *Teoria dels gèneres periodístics*. Generalitat de Catalunya.

Grijelmo, Á. (1997). *El estilo del periodista*. Taurus.

López Hidalgo, A. (1996). *Las columnas del periódico*. Ediciones Libertarias.

Morán Torres, E. (1988). *Géneros del periodismo de opinión*. Universidad de Navarra.

Moreno Espinosa, P. (2000). Géneros para la opinión: El comentario o la columna. *Revista Latina de Comunicación*, 30, 1-4.

Reich-Ranicki, M. (2014). *Sobre la crítica literaria*. Elba.

Santamaría, L. (1997). *Géneros para la persuasión en periodismo*. Fragua.

Santamaría, L., & Casals, M. J. (2001). *La opinión periodística. Argumentos y géneros para la persuasión*. Fragua.

Standring, S. M. (2008). *The art of column writing*. Marion Street Press.

Referències complementàries

Arquimbau, R. M. (2022). *Film & Soda*. Comanegra.

Baixauli, M. (2016). *Ningú no ens espera*. Periscopi.

Camba, J. (2025). *Mis páginas mejores*. Cátedra.

Domínguez, M. (2017). *Històries naturals*. Pòrtic.

D'Ors, E. (1982). *Glosari*. Edicions 62.

D'Ors, E. (1987). *La vall de Josafat*. Quaderns Crema.

Espinàs, J. M. (2008). *El meu ofici*. La Campana.

Fuster, J. (1984a). *Causar-se d'esperar*. Edicions 62.

Fuster, J. (1984b). *Pamflets polítics*. Empúries.

Larra, M. J. de. (1985). *Artículos*. Cátedra.

Lejárraga, M. (2024). *Cartas a las mujeres de España*. Renacimiento.

Millás, J. J. (1995). *Algo que te concierne*. El País Aguilar.

Monzó, Q. (1984). *El día del senyor*. Quaderns Crema.

Monzó, Q. (1987). *Zzzzzzzz....*. Quaderns Crema.

Monzó, Q. (1990). *La maleta turca*. Quaderns Crema.

Monzó, Q. (2003). *El tema del tema*. Quaderns Crema.

Pla, J. (1973). *Humor, candor....* Edicions Destino.

Roig, M. (1990). *Melindros*. Ediciones B.

Roig, M. (1991). *Digues-me que m'estimes encara que sigui mentida*. Edicions 62.

Sagarra, J. M. (2000). *Cafè, copa i puro*. Edicions 3i4.

Sagarra, J. M. (2001). *L'aperitiu*. Edicions 3i4.

Simó, I.-C. (2003). *En legítima defensa*. Columna.